

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

8. Status veteris testamenti figurativus & Propheticus non afferebat Iudæis gratiam sufficientem sed potius impediens. Quanta fuerit in Iudæis servitus & ignorantia gratiæ & authoris eius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

non tunc timendo ne pœnas sensibiles paterentur, quia nondum poterant amare iustitiam. Et quod huic impotentiae conjunctum est: Quem spiritum servitutis accipiunt, qui præcepta datæ legis implere non possunt, dum serviunt desiderio carnalibus. Usque adeo ut & ipsum Apostolum Paulum, quamdiu sub lege constitutus erat, sanctus Augustinus dicat fuisse præceptis captivum, sed non efficacem, & ideo prævaricatorem legis. Non quod Augustinus dicere

velit, homines improbos in hac vita mutari non posse, sed talem fuisse istorum hominum sub lege viventium internum animi statum, tantamque gratiæ sufficienter adjuvantis egestatem, ut spiritalem illam iustitiam quam cogitare non poterant, amare non possent, neque consequenter præcepta legis adimplere, quæ impleri sine iustitiæ diuisione non possunt.

CAPVT OCTAVVM.

Status veteris Testamenti figurativus & propheticus non afferebat Iudæis gratiam sufficientem, sed potius impediendam.

Quanta fuerit in Iudæis servitus & ignorantia gratiæ, & Auctoris ejus.

N E e verò aliquis arbitretur ex isto tam multiplici figurarum apparatu quibus Christum & gratiam ejus quasi prophetantibus Testamentum vetus abundabat, plus aliquid sufficientis adiutorij Iudæis accessisse. Qui hoc existimat, nondum ad liquidum istius naturam legis ac statum gentis intelligit. Nam quamvis auctor gratiæ, & ipsa gratia tot figuris undique oculos auresque ferientibus obijceretur, carnalibus tamen sensibus eorum ænigmata videbantur, atque erant abstrusissima. Fallitur enim qui putat, eis & Christum & gratiam ejus ita apertè fuisse prædicatam, quem admodum sub nova lege prædicatur, ut eorum agnitione esset popularis: *Obtusi sunt, Apostolo teste, sensus eorum: Et usque in hodiernum diem cum legitur Moyses, velamen positum est super cor eorum.* Erant enim admodum pauci qui spiritualia in carnalibus præfigurata intelligerent, pauciores qui intellecta sperarent ac diligerent paucissimi quibus dilectio illa spiritualis per sufficientem gratiæ adiutorium corrigeret carnales mores, æternaque vitæ percipiendæ spirituali præceptorum observatione prepararet.

Nam ut de intelligentium paucitate pauca dicam. Non erat tunc tempus illa mysteria revelandi, in quibus cognoscendis ac diligendis est vita salus. Hoc enim novo Testamento & ejus Auctori servabatur. Vnde illud tam celebre sancti Doctoris pronuntiatum: *In veteri Testamento est occultatio novi, in novo manifestatio veteris.* Si enim in novo Testamento, quamvis æternæ saluti prædicandæ & largiendæ dedicatum sit, videmus tamen tam multis agnitionem veritatis, sine qua homines salvi fieri nequeunt, tot seculis substractum esse, imò Spiritum sanctum vetuisse Paulo, loqui verbum Dei in Asia & in Bithynia, quid miramur illo tempore, quod celandis mysterijs datum fuit, ænigmata veteris legis carnalibus hominibus non fuisse revelata, imò prohibitos prophetas ne illa propalarent?

Vnde sanctus Augustinus audet ac non semel dicit *Tempore servitutis (id est, veteris legis) carnalibus animis nondum oportet signa revelari, quæ in iugo edomandi sunt.* Et in libro contra Adimantum Manichæi discipulum: *Cum adhuc non oporteret ante adventum Domini nudare populo legitimarum sacramentorum figurarum, non invitabantur significata intelligere, sed iussa cogebantur implere.* Nondum enim Deo imbarebant per spiritum, sed per carnem legi serviebant. Et in Psalmum septuagesimum primum: *Quia non demonstrabatur (in veteri lege) qua fuerat eligenda, & præponenda felicitas, flos sanctorum pro magna habebatur.* Nec solum minime contemnebatur, sed etiam maxime apperebatur. Nempè omnia tempus habent. Tempus tacendi, & tempus loquendi. Tempus significandi quæ postea erant manifestanda. Tempus manifestandi quæ antea fuerant significata: *illud enim erat tempus significandi, hoc manifesta: dicit, inquit Augustinus.* Ex ista temporis diversitate nascebatur, quod illa signa futurorum per pauci intelligerent, spirituales videlicet quidam illicque maxime quos Deus Spiritu prophetiæ illustraverat. Reliqua verò carnalium turba, nullum fructum ex eorum spirituali significatione caperet. *In occulto, ait Augustinus, illis omnibus rebus novum Testamentum figuratè præannuntiabatur & capiebatur intelligentiâ paucorum, quos eadem gratia prophetico munere dignos fecerat.* Et inferius in eadem epistola: *Timentes Deum homines veteris Testamenti propter litteram terrenam & occidentem, nondum habentes spiritum vivificantem, currebant cum sacrificijs ad templum. Et quamvis in figuram futuri sanguinis quo redempti sumus, tamen nescientes quid per eas figuraretur, erant ut victimas immolabant.* Et in libro de catechizandis rudibus: *Quæ, signa rerum spiritualium, tunc à paucis sanctis & intelligebantur ad fructum salutis, & observabantur ad congruentiam temporis: à multitudine verò carnalium tantummodo observabantur, non intelligebantur.* Et in libris de Civitate Dei: *Hæc lex distributione temporum data est, quæ prius haberet promissa terræ, quibus tamen significaren-*

B

Lib. 3. de doctr. Christi cap. 9.

Lib. contra Adimantum, cap. 22.

In Psal. 72. in fine.

Lib. 6. contra Faust. cap. 9.

Epist. 120. cap. 2.

Ibid. c. 13.

Lib. de catechizandis rudibus cap. 20.

Lib. 10. de Civit. c. 15.

sur aeterna qua visibilibus sacramentis celebrarent multi, intellexerunt pauci. Quam doctrinam ipse sapientissime, velut capitalem alijs in locis repetit. Unde generalem hanc alibi tradit esse notam filiorum veteris Testamenti, non intelligere figuras quas observare jubebantur; (novi vero observatas intelligere) quod vix alijs unquam tribuit, nisi forte paucissimis, praeterquam Patriarchis & Prophetis: Itaque & in illo primo populo sancti Patriarchae & Prophetae qui intelligebant, quod agebant, vel quod per eos agebatur, in novo testamento habebant istam spem salutis aeternae. Ad illud enim pertinebant, quod intelligebant ac diligebant; quia est nondum revelabatur, iam tamen figurabatur. Ad veterem autem illi pertinebant, qui non illic amplius quam promissa temporaria cogitata concupiscebant, in quibus aeterna figurata & prophetata NON INTELLIGEBANT.

Hac itaque ignorantia filiorum veteris Testamenti causa fuit, ut non solum figuras rerum futurarum non intelligerent, sed etiam ita carnaliter acciperent ut sonabant auribus verba, & sacramentorum divinatorum species oculis apparebant, ita videlicet ut ea sublimiorum rerum figuras esse nescirent: Carnaliter, inquit August. accipiendo legem & eius promissa terrena rerum caelestium figuras esse nescientes, ad illa murmura corruerunt, ut dicere auderent, vanus est, qui servit Deo. Et quid amplius quia custodimus mandata eius? Nempe quia videbat umbraticam illam felicitatem terrenam, quae umbraticae suae iustitiae promittebatur, etiam apertam impietatem profitentibus tribui nescientes eam esse tantum figuram verae felicitatis, sicut eorum iustitia erat figura iustitiae. Hinc ergo illa murmura carnalium: Vanus est qui servit Deo. Hinc illud, Ergo nunc beatos aicimus arrogantes: siquidem adificati sunt facientes impietatem. Hinc illud alterius sub nomine Synagogae: Mei autem panem mori sunt pedes, panem effusi sunt gressus mei, quia zelavi super iniquos, pacem peccatorum videns. Hinc illa querimonia: Ergo sine causa iustificavi cor meum. Quasi diceret, ait Augustinus: Vbi est merces hanc vitam mea? Vbi est praemium servitutis mea? Cum impij etiam promissa mea iustitiae mercede potiantur. Quorum sane murmurum non alia causa fuit, quam quod istum caeremonialem veteris Testamenti apparatus, praceptorum atque praemiorum figuras esse nescirent.

Ex qua quidem crassa hallucinatione alius error periculosior nascebatur, quo significantes figuras pro rebus ipsis per se utilibus venerabantur, uno meliores gentibus, quae similibus caeremonijs religioni cultus inharebant, quod per ista signa uni Deo subderentur, cui ea placere credebant. Virumque Augustinus expressit in libro de doctrina Christiana: Quamquam signa rerum spiritualium pro ipsis rebus observarent, nescientes quo referantur id tamen insitum habebant, quod tali servitute uni omnium quem non videbant placebant Deo. Et paulo superius: Quae tamen servitus in Iudaeo populo longe a ceterarum gentium more distabat: quandoquidem tribus temporalibus ista subingantur, ut

unus eis in omnibus commendaretur Deus. Vbi quod servitute non inat eo sensu accipit, quo dicimus Iudaeos serviliter coluisse Deum, Christianos liberaliter, servilisque cultu tanquam vitiosus opponitur liberali, sic enim servitute illam sub signis non intellecti s se accipere declarat, quando praemittit: Ea demum est miserabilis anima servitute signa pro rebus accipere, & supra creaturam corpoream oculum mentis ad hauriendum aeternum lumen levare non posse. Et quando subiungit: Sicut signo servitute qui operatur aut veneratur aliquam rem significantem nesciens quid significet. Et quando in epistola ad Galatas dicit: In observationibus autem si non intelligatur, servitus sola est, qualis erat in populo Iudaeorum, & est usque ad hunc. Huiusmodi enim carnalis servitus illi carnali populo utilis erat hactenus, ut saltem formidine poenae, quam transgressoribus talium observationum sanxerat Lex, ipsoque timore reverentiae, quem signa non exposita incutiunt parvulis, in cultu unius Dei retinerentur: Nihil enim, ut sanctissimus Doctor ait, tam perterrita animam, quam sacramentum non intellectum. Cujusmodi sub signis servitus illi populo adhuc utilis erat, ut sub timore custodiretur.

Quae quidem servitus eorum sub signis non intellectis, non solum abstrusorum comparatione mysteriorum novi Testamenti locum habuit quorum fides non est ad salutem necessaria, sed in primis quoque respectu fontis gratiae Christi Iesu, praeter quem non aliud nomen est, sub calce datum hominibus in quo oporteat nos salvos fieri. Et respectu ipsius gratiae, siue cuius agnitione nemo adultus salvari potest. Nam ipsum Christum non alium vel figuris velatum, vel repletum Synagoga credebatur & expectabat, quam purum hominem de semine David; non qui redimeret populum suum a peccatis eorum, ut fides Electorum credit, sed qui restitueret regnum ad externos devolutum Israeli, atque eum ad visibilibus hostibus fueretur. Testatur hoc Augustinus in expositione inchoata Epistolae ad Romanos, cum tradit quosdam non intelligere Christi divinitatem ab universis creaturae communionem discretam, Velut ipsi, inquit, Iudaei, qui Christum, filium David tantummodo opinabantur, ignorantes excellentiam, quia Dominus est ipse David, secundum id quod est filius Dei. Et libro secundo contra adversarium legis & Prophetarum, de Iudaeis dicit, quod cum Dominum ipsum David non secundum carnem, sed secundum divinitatem intelligere non valerent. Quod sane ex ipso Evangelio satis manifestum est, ubi doctissimi Synagoga propter ignorantem divinitatis Christi in illa quaestione succubuerunt, qua quaerebatur, quomodo posset esse simul Dominus David ac filius eius? Nam quamvis, inquit Augustinus, venturum Christum sperarent, secundum hominem tamen eum expectabant, non secundum quod virtus est sapientia Dei. Quid mirum autem quod Christi divinitatem in Prophetis praedicatam non intelligerent aut crederent

Vide lib. 18. contra Faust. c. 4. Annot. in Iob. 30. Lib. 2. contra advers. leg. & Prophet. c. 7. In Ps. 39. &c. Lib. 15. contra Faust. cap. 2.

Lib. 20. de Civit. c. 28.

Malach. 3.

Malach. 3. Ibid.

Psalm. 72.

Lib. 3. de doct. Christi cap. 6.

rent illi, quibus velamen erat positum super
 cor eorum, cum post figuras veteres revela-
 tas adhuc eam, ut Aug. notat, hæretici non
 intelligant? Propter hanc igitur divinitatis
 ejus ignorantiam, liberationem quoque populi
 non nisi carnalem ab oppressione gentium ex-
 spectabant. Sic enim hoc Aug. in illo libro
 quem de tradenda rudibus Christiana Reli-
 gione scripsit, verbis expressis tradit: Postea
 quam templum transactis septuaginta annis restitu-
 tum est, tantas pressuras & calamitates à Regibus
 gentium iudæi perpessi sunt, ut intelligerent nondum
 venisse liberatorem QUEM NON SPIRITA-
 LITER LIBERATURUM INTELLIGE-
 BANT, SED PRO LIBERATIONE CAR-
 NALI DESIDERABANT. A cujus-
 modi opinione ac desiderio tanquam reliquias
 Testamenti veteris necdum plenè Apostoli
 erant liberati, quando ab ipso cujus jam divini-
 tatis eis & immortalitas innotuerat, tamen
 interrogabant: Domine si in tempore restituas Reg-
 num Israel? Illi verò iudæi liberabantur, de
 quibus post ascensionem Domini credentibus
 dicit Aug. Non erant iam illi temporalia beneficia,
 sed eterna Regni desiderantes à Deo, nec promissum
 Regem Christum carnaliter expectantes, quemad-
 modum videlicet aliqui Synagogæ veteris
 Filij, à quibus jam fidei novitate differebant.

Quapropter qui tam carnali fide & crassa
 spe in Christum credebant, venturumque spera-
 bant, quid mirum si & spiritalem ejus gratiam
 tanquam ad bene vivendum necessariam pro-
 fus ignoraverint? Imò verò quid illis opus
 gratia, qui non nisi carnalia servata legis præ-
 mia sperantes, nullam legis observationem,
 nisi quæ ex hujusmodi bonorum desiderio flue-
 ret poterant suspicari? Vt enim carnaliter cu-
 stodiatur lex, amor ac timor temporalium re-
 rum sufficit; ad quos concipiendos affectus,
 nullum spiritualis gratiæ auxilium necessarium
 est. Quæ sanè causa est, ut veteri Testamento
 & Filij ejus, sexcentis locis Aug. formidinem
 pena tribuat, ex qua carnalis illa, de qua glo-
 riabantur, iustitia nascebatur. Fidebant enim
 viribus arbitrij, quas ex ista rerum promissa-
 rum cupiditate adesse sentiebant. Nam quanto
 cupiditas illa consequendorum temporalium,
 quæ in lege promittebantur, & amittendorum
 timor, est vehementior, tanto animus quoque
 robustior ad difficultates in custodienda carna-
 liter lege superandas. Sed sicut ista cupiditas
 filiorum veteris Testamenti non erat charitas
 illa spiritalis, ex qua, ut verè servetur lex, ser-
 vari debet; ita Judaica ista legis observatio
 carnalisque iustitia, non erat illa iustitia, quæ
 spiritalis gratiæ postulat adiutorium. Vnde
 quoque effectum est, ut quemadmodum ab ipso
 Christo, quatenus auctor gratiæ spiritalis erat,
 ita quoque ab ipsa gratia non solum invocanda,
 sed etiam agnoscenda longo intervallo omnes

hæredes veteris Testamenti distarent. Nam
 inde est, quod Aug. toties dicit: Gratiam in ve-
 teri Testamento fuisse occultatam: b Gratiam velatam
 latuisse: c Gratiam sicut in velare latuisse: d Gra-
 tiam novi Testamenti in lege velatam fuisse, & hu-
 jusmodi; quibus indicat gratiam in corpora-

lium promissionum & ceremoniarum fecerit, tan-
 quam in propheticiis enigmatibus tam obscure
 rectam fuisse, ut à paucissimis ipsi spirituali-
 bus peteretur aut nosceretur. Vnde filios veteris
 Testamenti ab hæredibus novi proprio charac-
 tere discernens, omniaque penè quasi uno
 communi calculo consignans, quæ de illis hæ-
 tenus differimus: Ad Testamentum vetus, quod
 est à monte Sina in servitutum generans, quod est
 Agar, illa pertinent, qui eum acceperint legem sanctam
 & iustam & bonam PUTANT SIBI AD
 VITAM LITTERAM SUFFICERE POS-
 SE; ET IDEO, QUAE FIANT FAC-
 TORES LEGIS, DIVINAM MISE-
 RICORDIAM (id est gratiam) NON
 QUÆRUNT: sed ignorantes Dei iustitiam, vi-
 delicet illam spiritalem, quæ ex gratia ac dile-
 ctione proficitur, & suam volentes constituere,
 iustitia Dei non sunt subiecti. Et quoniam erant isti
 filij veteris Testamenti, an soli sceleribus ma-
 nifestis contaminati? Audi eos consequenter
 duplicis generis, quos supra declaravimus. Ex
 hoc genere fuit illa multitudo, quæ adversus Deum in
 eremo murmuravit, & idolum fecit; & illa quæ tem-
 in ipsa terra promissionis fornicata est post Deos alie-
 nos. Sed hæc quoque in ipso veteri Testamento valde re-
 probata est multitudo. Ecce habes infirmos & im-
 probos veteris legis. Accipe jam reliquos ge-
 nuinos ejus filios, spe meliores, virtute prove-
 ctiores; Illi etiam quicumque ibi erant, sola quæ
 Deum pollueret terrena promissa sectantes, & quid pro
 novo Testamento ea ipsa significent ignorantes, E O-
 RUM ADIPISCENDORUM AMORE,
 ET AMITTENDORUM TIMORE DEI
 præcepta servabant; imò non servabant, sed sibi ser-
 vare videbantur. Neque enim fides in eis per dilectio-
 nem operabatur, sed terrena cupiditas metusque, carni-
 lis. Sic autem præcepta quæ faciunt procal dubio vitiosus
 facit ac per hoc in animo non faciunt. Mavult enim om-
 nium non facere, si secundum ea quæ cupit & metuit,
 permittat impune. Ac per hoc in ipsa voluntate vitiosus
 est vitiosus, si ipse qui præcipit, iustitiam Deus. TALES
 ERANT FILII TERRENÆ IERUSALEM, DE
 QUAE DICIT APOSTOLUS: SER-
 VIT ENIM CUM FILIIS SUIS PER-
 TINENS AD TESTAMENTUM VETUS.

Cogitent nunc illi qui gratias ad peccata vi-
 tanda & ad bene vivendum, & ad salutem
 adipiscendam sufficientes tantà liberalitate
 diffundunt, quam spiritalem gratiam, quæ solà
 concupiscentiarum carnalium impetus fran-
 gitur & superatur, ista carnalium turba, solà
 terrena desiderantium, & in præfenti futuraque
 vita expectantium, solà illa capientium, solà
 illa scientium habere potuerit ad servandam
 legem, cum nec ipsam gratiam sibi necessa-
 riam, imò nec ipsum gratiæ adiutorium, nec
 ejus auctorem Christum, nec redemptionem
 aut liberationem ejus à peccatis scirent, per
 cuius tamen solam fidem, juxta sanctum Au-
 gustinum, accipi debet. Doctrina est enim
 apud August. constantissima, veram gratiam
 Christi à fide incipere, & per dilectionem op-
 tari non quamlibet carnalium rerum, quæ sive in hæc,
 sive in futura vita desiderantur, sed ipsius ju-
 stitiæ & rerum invisibilium, quibus immor-

taliter perfrenatur. A quibus omnibus omnes
omnino filij veteris Testamenti tam procul,
quemadmodum demonstratum est, aberrant,
ut Augustinus dicat, eos timore visibilis pœne
fuisse custodites, ne in idola haberentur, qui
nondum poterant ex invisibili fide vivere, ut potè
quæ neque habebant in fide, neque in spe,
neque in dilectione, neque in agnitione, usque
adeo quidem terreni atque animales, ut quam-
vis resurrectionem crederent eadem omni-
no bona in futura vita sperarent, quibus in
præsenti fruebantur. Unde factum est ut gra-
tiæ auctorem interfecerint, cum eos à signis
gratiæ, quibus tanquam rebus inhærebant, ad
res significatas transferre niteretur: *Ideo qui
talibus signis, ait S. Doctor, pertinaciter inhæserunt
contemnentem ista Dominum, cum iam tempus reve-
lationis eorum venisset, serre non poterant, atque inde
calumnias, quod sabbato curaret, melius sunt Prin-
cipes eorum. Sabbatum autem non minima erat
figura, qua gratia per sanctificationis aucto-
rem danda tegebatur. Nam utidem observat,
Ad latibulum eius gratia pertinet, quod in decalogo
hoc solum præceptum figurate occultatum est, quod ad
sabbatum pertinet. Videlicet quemadmodum
subnectendo exponit, ut hoc ipso significaretur
tempus tunc fuisse occultanda gratia, quo novo Testa-
mento fuerat per Christi passionem tanquam scissione
veli revelanda. Propter hunc igitur signi negle-
ctum, & gratiæ per illud significatæ revela-
tionem, principes veteris Testamenti Aucto-
rem gratiæ occiderunt: Populus verò signis illis
tanquam rebus astrictus non credebat Deum esse, vel
à Deo venisse, qui ea sicut à Iudæis observabantur
nollet attendere. Itaque utrique & populus &
Principes liberi arbitrij viribus confisi, ad
faciendam carnalem justitiam suam, datorem
auxiliariæ gratiæ, tanquam non modo mi-
nime necessarium, sed etiam tanquam impor-
tunum medicum repulerunt. Qua de re præ-
clare Aug. tum alibi, tum libro de gratia &*

In epist. ad Galatas.

Lib. 7. de doct. Christi. cap. 6.

Lib. de Spir. & lit. c. 25.

Lib. de doct. Christi. c. 6.

A libero arbitrio: Quotquot ergo adiuncto solo adiu-
torio legis sine adiutorio gratiæ confidentes in virtute
sua, suo Spiritu aguntur, non sunt filij Dei. Tales sunt
de quibus idem dicit Apostolus quod ignorantem Dei in-
stitiam. & suam volentes constitutere iustitia Dei non
sunt subiecti. DE IUDÆIS HOC DIXIT, QUI
DE SE PRÆSUMENTES GRATIAM REPELLE-
BANT, ET IN CHRISTUM PROPTEREA NON
CREDEBANT. Tales erant omnes omnino ve-
teris Testamenti filij, gratiæ proferus ignari;
imò contemptores, quia proprietarum virium,
quibus carnalem justitiam operari poterant,
præsumptores. Nam hoc ipso quo incipiebant
agnoscere gratiam Dei sibi esse necessariam,
& in Christum velut auctorem gratiæ, infir-
mæque naturæ adiutorem ad veram iustitiam
faciendam credere, ad novum Testamentum
pertinebant, quamvis adhuc in veteri vive-
rent. Velamen enim veterum figurarum,
tollebatur ab oculis eorum, Quoniam in Christo
evacuatur; & amor vetus tollebat de cordi-
bus eorum, quibus fiebat ut neglectis figu-
ris ac temporalibus præmijs, ipsa veritate jam
credita & intellecta, & æternitatis amore li-
beri fierent. Quæ omnia quisquis diligenter
& intelligenter attenderit, nihil mirabitur
cur toties tantaque instantia doceat Aug. gratiæ
adiutorij & Spiritum adjuvantem homini-
bus sub lege defuisse, Litteram sine Spiritu
ibi fuisse, & similia, sed potius mirabitur po-
steros suos, hominibus tam carnalibus, nihil
nisi carnalia desiderantibus, atque capientibus
sine gratiæ fide, sine mediatoris Dei ac homi-
num agnitione viventibus, gratiæ tam obser-
vandi præcepta, quam salutem spiritalem asse-
quendi, tanta liberalitate tribuisse. Nam ubi
fides, & cognitio gratiæ, & mediatoris, & veræ
iustitiæ spiritualis, & finis propter quem exer-
ceri debet, nulla est; profectò gratiæ custo-
dendi præcepti, nulla est aut esse potest, pro-
ut mox adhuc uberius ex Aug. ostensurum sumus.

CAPITULUM NONUM.

Status veteris Testamenti, ut talis, non erat iustitiæ & salutis, sed po-
tius peccati & mortis. Paucissimi iusti sub illo Testamento & gra-
tia sufficiente muniti. Gratia illa sub natura & lege cõtinetur.

SED jam diu submurmurantes mihi au-
dire videor, quod omnes veteris Testa-
menti filios, non solum gratiâ servandi
præcepta legis, sed etiam ipsius gratiæ
& Salvatoris mundi fide destituerim, & in eo
statu collocaverim, ut in universo illo populo
nulla superesset spes salutis, sed omnes tempore
Testamenti veteris, tanquam æterno
damnationis rei ad interitum properarent.

Respondeo filios hæredesque veteris Testa-
menti à Dispensatoribus ac Gestoribus
veteris Testamenti distinguendos esse.
Nam qui propter terrena, ut inquit Augusti-
nus, suscipit legem Dei, ipse est hæres veteris
Testamenti, & filius ejus. Cuiusmodi homi-
nem quis participem illius spiritualis æter-
næque salutis esse dixerit, nisi terrenis de-
siderijs excecatus? Talis est enim non Evan-

Lib. de gestis Pelag. c. 5.

A gelica fide & charitate liber, sed carnalium
rerum cupiditate servus. Nec sine causa scri-
ptum est: *Eijce ancillam & solum eius. Non enim
erit hæres filius ancillæ cum suo libera.* Hoc est, iux-
ta Apostolicam doctrinam, Eijce filios veteris
Testamenti tanquam servos carnalium
desideriorum ab hæreditate cælesti, non enim
erunt divini hæredes patrimonij, cum filijs
liberæ & cælestis Ierusalém, quæ est mater no-
stra. Ut meritò propterea supra dixerit Au-
gustinus de Iudæis & quotquot eis erant si-
miles, quod terrena tantummodo expectantes à
Deo, non admittuntur ad hæreditatem spiritalem
cælestis patrimonij. Quam ob causam instantissi-
mè passim docet eos qui sola lege, tanquam
Testamenti illius adiutorio, contenti, bonis
terrenis sibi promissis inhiantes, benè sibi vi-
vere videbantur, intus in voluntate fuisse
gra-

In epist. ad Galatas.